

לְמוּד יוֹמִי

משניות זהר

בעידודו של
מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב,
עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

פרשת
וישב תשפ"ו

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :
הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

מַסֶּכֶת כִּלְאַיִם פֶּרֶק ה

א. כֶּרֶם שֶׁחָרַב - אִם יֵשׁ בּוֹ לְלַקֵּט עֶשֶׂר גְּפָנִים לְבֵית־סְאָה וּנְטוּעוֹת כְּהִלְכָתָן - הֲרֵי זֶה נִקְרָא: 'כֶּרֶם דַּל'. כֶּרֶם שֶׁהוּא נָטוּעַ עַרְבוּבְיָא: אִם יֵשׁ בּוֹ לְכַוֵּן שְׁתַּיִם נֶגֶד שָׁלֹשׁ - הֲרֵי זֶה כֶּרֶם, וְאִם לָאו - אֵינוֹ כֶּרֶם. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הוֹאִיל וְהוּא נִרְאֶה כְּתַבְנִית הַכְּרָמִים - הֲרֵי זֶה כֶּרֶם: ב. כֶּרֶם שֶׁהוּא נָטוּעַ עַל פָּחוֹת פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת - רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵינוֹ כֶּרֶם. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כֶּרֶם, וְרוֹאִין אֶת הָאֶמְצָעִיּוֹת כְּאִלּוּ אֵינָן: ג. חָרִיץ שֶׁהוּא עוֹבֵר בַּכֶּרֶם עָמֹק עֲשָׂרָה וְרָחָב אַרְבָּעָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אִם הָיָה מְפֻלָּשׁ מֵרֹאשׁ הַכֶּרֶם וְעַד סוֹפוֹ - הֲרֵי זֶה נִרְאֶה כִּבְיַן שְׁנֵי כְּרָמִים, וְזוֹרְעִים בְּתוֹכוֹ; וְאִם לָאו - הֲרֵי הוּא כַּגַּת. וְהַגַּת שֶׁבַּכֶּרֶם עֲמֻקָּה עֲשָׂרָה וּרְחָבָה אַרְבָּעָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: זוֹרְעִים בְּתוֹכָהּ. וַחֲכָמִים אוֹסְרִים. שׁוּמְרָה שֶׁבַּכֶּרֶם גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה וּרְחָבָה אַרְבָּעָה - זוֹרְעִין בְּתוֹכָהּ. וְאִם הָיָה שֵׁעָר כּוֹתֵשׁ - אָסוּר: ד. גֶּפֶן שֶׁהִיא נְטוּעָה בַּגַּת אוֹ בַּנֶּקַע - נוֹתְנִין לָהּ עֲבוֹדָתָהּ, וְזוֹרֵעַ אֶת הַמּוֹתָר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם אֵין שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת - לֹא יָבִיא זֶרַע לְשָׁם. וְהַבַּיִת שֶׁבַּכֶּרֶם - זוֹרְעִין בְּתוֹכוֹ: ה. הַנּוֹטֵעַ יָרָק בַּכֶּרֶם אוֹ מְקֵיִם - הֲרֵי זֶה מְקַדֵּשׁ אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ גְּפָנִים. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהָיוּ נְטוּעוֹת עַל אַרְבַּע אַרְבַּע, אוֹ עַל חָמֵשׁ חָמֵשׁ. הָיוּ נְטוּעוֹת עַל שֵׁשׁ שֵׁשׁ, אוֹ עַל שֶׁבַע שֶׁבַע - הֲרֵי זֶה מְקַדֵּשׁ שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה אַמָּה לְכָל רוּחַ, עֲגֻלּוֹת וְלֹא מְרֻבָּעוֹת: ו. הָרוֹאֶה יָרָק בַּכֶּרֶם, וְאָמַר: 'כְּשֶׁאַגִּיעַ לוֹ אֲלַקְּטֶנּוּ' - מֻתָּר. 'כְּשֶׁאֶחֱזֹר אֲלַקְּטֶנּוּ', אִם הוֹסִיף בְּמָאתַיִם - אָסוּר: ז. הָיָה עוֹבֵר בַּכֶּרֶם וְנָפְלוּ מִמֶּנּוּ זְרָעִים, אוֹ שֶׁיָּצְאוּ עִם הַזְּבָלִים אוֹ עִם הַמַּיִם, הַזּוֹרֵעַ וְסִעֲרָתוּ הָרוּחַ לְאַחֲרָיו - מֻתָּר. סִעֲרָתוּ הָרוּחַ לְפָנָיו - רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אִם עֲשָׂבִים - יוֹפֵךְ. וְאִם אָבִיב - יְנַפֵּץ. וְאִם הֵבִיאָה דָּגָן - תִּדָּלֵק: ח. הַמְקַיֵּם קוֹצִים בַּכֶּרֶם - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: קִדֵּשׁ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא קִדֵּשׁ, אֶלָּא דָּבָר שֶׁכָּמוֹהוּ מְקַיְּמִין. הָאִירוּס וְהַקִּסּוֹם וְשׁוֹשַׁנַּת־הַמֶּלֶךְ וְכָל־מִינֵי זְרָעִים - אֵינָן כִּלְאַיִם בַּכֶּרֶם. הַקַּנַּבּוֹס - רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: אֵינוֹ כִּלְאַיִם. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כִּלְאָיִם. וְהַקִּנְרָס - כִּלְאַיִם בַּכֶּרֶם:

מַסֶּכֶת כִּלְאַיִם פֶּרֶק ו

א. אֵיזֶהוּ עָרִיס? הַנּוֹטֵעַ שׁוּרָה שֶׁל חָמֵשׁ גְּפָנִים, בְּצַד הַגָּדֵר שֶׁהוּא גָבוֹהַ עֲשָׂרָה טְפָחִים, אוֹ בְּצַד חָרִיץ שֶׁהוּא עָמֹק עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרָחָב אַרְבָּעָה - נוֹתְנִין לוֹ עֲבוֹדָתוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מוֹדְדִין אַרְבַּע אַמּוֹת מֵעִקַּר הַגְּפָנִים לַשָּׂדֶה. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: מִן הַגָּדֵר לַשָּׂדֶה. אָמַר רַבִּי

יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: טוֹעִים כָּל הָאוֹמְרִים כֵּן, אֶלָּא אִם יֵשׁ שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת מֵעִקַּר גְּפָנִים וְלַגָּדֵר - נוֹתְנִין לוֹ אֶת עֲבוֹדָתוֹ, וְזוֹרֵעַ אֶת הַמּוֹתָר. וְכַמָּה הִיא עֲבוֹדַת הַגֶּפֶן? שִׁשָּׁה טְפָחִים לְכָל רוּחַ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: שִׁלְשָׁה: ב. עָרִיס שֶׁהוּא יוֹצֵא מִן הַמַּדְרֵגָה - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אִם עוֹמֵד בָּאָרֶץ וּבוֹצֵר אֶת כֻּלּוֹ - הֲרֵי זֶה אוֹסֵר אַרְבַּע אַמּוֹת בַּשָּׂדֶה; וְאִם לָאו - אֵינוֹ אוֹסֵר אֶלָּא כְּנֶגְדּוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַף הַנּוֹטֵעַ אַחַת בָּאָרֶץ וְאַחַת בַּמַּדְרֵגָה, אִם גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ עֲשָׂרָה טְפָחִים - אֵינָהּ מִצְטָרֶפֶת עִמָּהּ; וְאִם לָאו - הֲרֵי זוֹ מִצְטָרֶפֶת עִמָּהּ: ג. הַמַּדְלֶה אֶת הַגֶּפֶן עַל מִקְצָת אַפִּיפְיָרוֹת - לֹא יָבִיא זֶרַע אֶל תַּחַת הַמּוֹתָר. אִם הֵבִיא - לֹא קִדֵּשׁ. וְאִם הִלֵּךְ הֶחָדֵשׁ - אָסוּר. וְכֵן הַמַּדְלֶה עַל מִקְצָת אִילַן סָרָק: ד. הַמַּדְלֶה אֶת הַגֶּפֶן עַל מִקְצָת אִילַן מַאֲכָל - מֻתָּר לְהָבִיא זֶרַע אֶל תַּחַת הַמּוֹתָר. וְאִם הִלֵּךְ הֶחָדֵשׁ - יַחֲזִירֶנּוּ. מַעֲשֶׂה שֶׁהָלַךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֵצֶל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל לִכְפַר עָזִיז, וְהֶרְאָהוּ גֶּפֶן מֻדְלָה עַל מִקְצָת תְּאֵנָה. אָמַר לוֹ: 'מָה אֲנִי לְהָבִיא זֶרַע אֶל תַּחַת הַמּוֹתָר'? אָמַר לוֹ: 'מֻתָּר'. וְהֶעֱלָהוּ מִשָּׁם לְבֵית הַמָּגְנִיָּה, וְהֶרְאָהוּ גֶּפֶן שֶׁהִיא מֻדְלָה עַל מִקְצָת הַקּוֹרָה וְסַדָּן שֶׁל שִׁקְמָה, וּבוֹ קוֹרוֹת הַרְבֵּה. אָמַר לוֹ: 'תַּחַת הַקּוֹרָה זוֹ - אָסוּר, וְהַשְּׁאָר - מֻתָּר': ה. אֵיזֶהוּ אִילַן־סָרָק? כָּל שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה פֵּרוֹת. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הַכֹּל אִילַן־סָרָק, חוּץ מִן הַזַּיִת וְהַתְּאֵנָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל שֶׁאֵין כְּמוֹהוּ נוֹטְעִין שָׂדוֹת שְׁלֵמוֹת - הֲרֵי זֶה אִילַן־סָרָק: ו. פִּסְקֵי עָרִיס - שְׁמוֹנָה אַמּוֹת וָעוֹד. וְכָל מִדּוֹת שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים בַּכֶּרֶם - אֵין בָּהֶם 'וָעוֹד', חוּץ מִפִּסְקֵי עָרִיס. אֵילּוּ הֵן פִּסְקֵי עָרִיס? עָרִיס שֶׁחָרַב מֵאֶמְצָעוֹ, וְנִשְׁתַּיְּרוּ בּוֹ חָמֵשׁ גְּפָנִים מִכָּאן וְחָמֵשׁ גְּפָנִים מִכָּאן, אִם יֵשׁ שָׁם שְׁמוֹנָה אַמּוֹת - לֹא יָבִיא זֶרַע לְשָׁם; שְׁמוֹנָה אַמּוֹת וָעוֹד - נוֹתְנִין לוֹ כְּדֵי עֲבוֹדָתוֹ, וְזוֹרֵעַ אֶת הַמּוֹתָר: ז. עָרִיס שֶׁהוּא יוֹצֵא מִן הַכֹּתֶל מִתּוֹךְ הַקֶּרֶן וְכָלֶה - נוֹתְנִין לוֹ עֲבוֹדָתוֹ, וְזוֹרֵעַ אֶת הַמּוֹתָר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם אֵין שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת, לֹא יָבִיא זֶרַע לְשָׁם: ח. הַקָּנִים הַיּוֹצְאִים מִן הֶעָרִיס וְחָס עֲלֵיהֶן לְפָסְקָן - כְּנֶגְדָּן מֻתָּר. עֲשָׂאָן כְּדֵי שֶׁיְּהַלֵּךְ עֲלֵיהֶן הֶחָדֵשׁ - אָסוּר: ט. הַפֶּרַח הַיּוֹצֵא מִן הֶעָרִיס, רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ מְטֻטֶלֶת תְּלוּיָה בּוֹ - כְּנֶגְדּוֹ אָסוּר. וְכֵן בַּדָּלִית. הַמּוֹתֵחַ זְמוֹרָה מֵאִילָן לְאִילָן - תַּחְתֶּיהָ אָסוּר. סִפְּקָהּ בְּחֶבֶל אוֹ בְּגֶמִי - תַּחַת הַסִּפּוּק מֻתָּר. עֲשָׂאָהּ כְּדֵי שֶׁיְּהַלֵּךְ עָלָיו הֶחָדֵשׁ - אָסוּר:

מַסֶּכֶת כִּלְאַיִם פֶּרֶק ז

א. הַמַּבְרִיךְ אֶת הַגֶּפֶן בָּאָרֶץ, אִם אֵין עָפָר עַל גַּבָּהּ שִׁלְשָׁה טְפָחִים - לֹא יָבִיא

זֶרַע עָלֶיהָ, אֲפִלּוּ הִבְרִיכָהּ בִּדְלַעַת אוֹ בְּסִילוֹן. הִבְרִיכָהּ בְּסֶלַע, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין עָפָר עַל גַּבָּהּ אֶלָּא שָׁלֹשׁ אֲצְבָעוֹת - מֻתָּר לְהָבִיא זֶרַע עָלֶיהָ. הָאַרְכָּבָה שֶׁבַּגֶּפֶן - אֵין מוֹדְדִין לָהּ אֶלָּא מִן הָעִקָּר הַשֵּׁנִי: ב. הַמַּבְרִיךְ שָׁלֹשׁ גְּפָנִים וְעִקְּרֵיהֶם נִרְאִים - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וְעַד שְׁמוֹנָה - הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפוֹת; וְאִם לָאו - אֵינָן מִצְטָרְפוֹת. גֶּפֶן שֶׁיָּבְשָׁה - אֲסוּרָה וְאֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אַף צֶמֶר גֶּפֶן אָסוּר וְאֵינוֹ מְקַדֵּשׁ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר מִשְׁמוֹ: אַף עַל־גַּבֵּי הַגֶּפֶן אָסוּר וְאֵינוֹ מְקַדֵּשׁ: ג. אֵלּוּ אוֹסְרִין וְלֹא מְקַדְּשִׁין: מוֹתַר חָרְבַּן הַכֶּרֶם, מוֹתַר מְחוֹל הַכֶּרֶם, מוֹתַר פִּסְקֵי עָרִיס, מוֹתַר אַפִּיפְיָרוֹת. אֲבָל תַּחַת הַגֶּפֶן, וַעֲבוֹדַת הַגֶּפֶן, וְאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁבַּכֶּרֶם - הֲרֵי אֵלּוּ מְקַדְּשׁוֹת: ד - ה. הַמְסַכֵּךְ אֶת גַּפְנוֹ עַל־גַּבֵּי תְּבוּאָתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הֲרֵי זֶה קִדֵּשׁ, וְחַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: אֵין אָדָם מְקַדֵּשׁ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁזָּרַע אֶת כַּרְמוֹ בַּשְּׁבִיעִית, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא, וְאָמַר: אֵין אָדָם מְקַדֵּשׁ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ: ו. הָאַנָּס שֶׁזָּרַע אֶת הַכֶּרֶם, וְיָצָא מִלְּפָנָיו - קוֹצְרוֹ אֲפִלּוּ בַּמּוֹעֵד. עַד כַּמָּה הוּא נוֹתֵן לַפּוֹעֲלִים? עַד שְׁלִישׁ. יָתֵר מִכָּאן - קוֹצֵר כְּדַרְכּוֹ וְהוֹלֵךְ אֲפִלּוּ לְאַחַר הַמּוֹעֵד. מֵאֵימָתַי הוּא נִקְרָא אָנֹס? מִשֶּׁיִּשְׁקַע: ז. הָרוֹחַ שֶׁעִלְעֲלָה אֶת הַגְּפָנִים עַל־גַּבֵּי תְּבוּאָה - יִגְדֹּר מִיָּד. אִם אֵרְעוֹ אָנֹס - מֻתָּר. תְּבוּאָתוֹ שֶׁהָיְתָה נוֹטָה תַּחַת הַגֶּפֶן, וְכֵן בַּיָּרָק - מַחֲזִיר וְאֵינוֹ מְקַדֵּשׁ. מֵאֵימָתַי תְּבוּאָה מִתְקַדֶּשֶׁת? מִשֶּׁתַּשְׁרִישׁ. וַעֲנָבִים? מִשֶּׁיֵּעָשׂוּ כְּפוֹל־הַלָּבָן. תְּבוּאָה שֶׁיָּבְשָׁה כָּל צָרְכָּהּ וַעֲנָבִים שֶׁבָּשְׁלוּ כָּל צָרְכָּן - אֵין מִתְקַדְּשׁוֹת: ח. עָצִיץ נָקוּב - מְקַדֵּשׁ בַּכֶּרֶם, וְשֶׁאֵינוֹ נָקוּב - אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: זֶה וָזֶה אוֹסְרִין וְלֹא מְקַדְּשִׁין. הַמַּעֲבִיר עָצִיץ נָקוּב בַּכֶּרֶם, אִם הוֹסִיף בְּמָאתַיִם - אָסוּר:

מַסֶּכֶת כִּלְאַיִם פֶּרֶק ח

א. כִּלְאֵי־הַכֶּרֶם - אֲסוּרִין מִלִּזְרֹעַ וּמִלְקַיִּם, וַאֲסוּרִין בַּהֲנָאָה. כִּלְאֵי־זְרָעִים - אֲסוּרִים מִלִּזְרֹעַ וּמִלְקַיִּם, וּמֻתָּרִין בַּאֲכִילָה, וְכָל־שֶׁכֵּן בַּהֲנָאָה. כִּלְאֵי־בְגָדִים - מֻתָּרִין בְּכָל דָּבָר, וְאֵינָן אֲסוּרִין אֶלָּא מִלִּלְבֹּשׁ. כִּלְאֵי־בְהֵמָה - מֻתָּרִים לְגַדֵּל וּלְקַיִּם, וְאֵינָן אֲסוּרִים אֶלָּא מִלְּהַרְבִּיעַ. כִּלְאֵי־בְהֵמָה - אֲסוּרִים זֶה בָּזֶה: ב. בְּהֵמָה עִם בְּהֵמָה וְחַיָּה עִם חַיָּה, בְּהֵמָה עִם חַיָּה וְחַיָּה עִם בְּהֵמָה, טְמֵאָה עִם טְמֵאָה וּטְהוֹרָה עִם טְהוֹרָה, טְמֵאָה עִם טְהוֹרָה וּטְהוֹרָה עִם טְמֵאָה - אֲסוּרִין לַחֲרֹשׁ וְלִמְשֹׁךְ וּלְהַנְהִיג: ג. הַמַּנְהִיג - סוֹפֵג

אֶת הָאַרְבָּעִים, וְהַיּוֹשֵׁב בַּקָּרוֹן - סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים. רַבִּי מֵאִיר פּוֹטֵר. וְהַשְּׁלִישִׁית שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לָרְצוּעוֹת - אֲסוּרָה: ד. אֵין קוֹשְׁרִין אֶת הַסּוּס לֹא לְצִדְדֵי הַקָּרוֹן וְלֹא לְאַחַר הַקָּרוֹן, וְלֹא אֶת הַלֻּבְדְּקִים לַגְּמַלִּים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל הַנּוֹלָדִים מִן הַסּוּס, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֲבִיהֶן חֲמוֹר - מֻתָּרִין זֶה עִם זֶה. וְכֵן הַנּוֹלָדִים מִן הַחֲמוֹר, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֲבִיהֶם סוּס - מֻתָּרִין זֶה עִם זֶה. אֲבָל הַנּוֹלָדִים מִן הַסּוּס עִם הַנּוֹלָדִים מֵחֲמוֹר - אֲסוּרִים זֶה עִם זֶה: ה. הַפְּרוּטְיוֹת - אֲסוּרוֹת; וְהָרַמָּךְ - מֻתָּר. וְאַדְנֵי הַשָּׁדֶה - חַיָּה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְטַמְּאוֹת בְּאֹהֶל כָּאָדָם. הַקִּפְּד וְחֶלְדַּת הַסְּנָיִים - חַיָּה. חֶלְדַּת הַסְּנָיִים - רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מְטַמֵּא כַּזַּיִת בְּמַשָּׂא, וְכָעֲדָשָׁה בְּמַגָּע: ו. שׁוֹר־בָּר - מִן בְּהֵמָה. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מִן חַיָּה. כֶּלֶב - מִן חַיָּה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מִן בְּהֵמָה. חֲזִיר - מִן בְּהֵמָה. עָרוֹד - מִן חַיָּה. הַפִּיל וְהַקּוֹף - מִן חַיָּה. וְאָדָם מֵתָּר עִם כֻּלָּם לְמִשְׁךְ וְלַחֲרֹשׁ וּלְהַנְהִיג:

מַסֶּכֶת כִּלְאַיִם פֶּרֶק ט

א. אֵין אָסוּר מִשּׁוּם כִּלְאַיִם אֶלָּא צֶמֶר וּפִשְׁתִּים. וְאֵינוֹ מִטַּמֵּא בַּנְּגָעִים אֶלָּא צֶמֶר וּפִשְׁתִּים. אֵין הַכֹּהֲנִים לוֹבְשִׁין לְשַׁמֵּשׁ בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ אֶלָּא צֶמֶר וּפִשְׁתִּים. צֶמֶר גְּמַלִּים וְצֶמֶר רְחֵלִים, שֶׁטְּרָפָן זֶה בָּזֶה: אִם רֹב מִן הַגְּמַלִּים - מָתָּר, וְאִם רֹב מִן הָרְחֵלִים - אָסוּר, מֶחֱצָה לְמֶחֱצָה - אָסוּר. וְכֵן הַפִּשְׁתָּן וְהַקַּנְבּוֹס שֶׁטְּרָפָן זֶה בָּזֶה: ב. הַשִּׁירָיִם וְהַכְּלָךְ אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, אֲבָל אֲסוּרִים מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. הַכָּרִים וְהַכְּסָתוֹת אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּשָׁרוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶן. אֵין עֲרַאי לְכִלְאָיִם. וְלֹא יִלְבַּשׁ כִּלְאַיִם אֲפִלּוּ עַל־גַּבֵּי עֲשָׂרָה, אֲפִלּוּ לִגְנֹב אֶת הַמֶּכֶס: ג. מִטְפָּחוֹת הַיָּדַיִם, מִטְפָּחוֹת הַסְּפָרִים, מִטְפָּחוֹת הַסַּפָּג - אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹסֵר. וּמִטְפָּחוֹת הַסְּפָרִים - אֲסוּרוֹת מִשּׁוּם כִּלְאַיִם: ד. תַּכְרִיכֵי הַמֵּת וּמַרְדַּעַת שֶׁל חֲמוֹר - אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם. לֹא יִתֵּן הַמַּרְדַּעַת עַל כְּתֵפוֹ, אֲפִלּוּ לְהוֹצִיא עָלֶיהָ זֶבֶל: ה. מוֹכְרֵי כְּסוּת מוֹכְרִין כְּדַרְכָּן, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוְּנוּ בַּחַמָּה מִפְּנֵי הַחַמָּה, וּבַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. וְהַצְּנוּעִים מַפְשִׁילִין בְּמַקֵּל לַאֲחוֹרֵיהֶם: ו. תּוֹפְרֵי כְּסוּת תּוֹפְרִין כְּדַרְכָּן, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוְּנוּ בַּחַמָּה מִפְּנֵי הַחַמָּה, וּבַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. וְהַצְּנוּעִים תּוֹפְרִים בָּאָרֶץ: ז. הַבָּרְסִין וְהַבַּרְדְּסִין וְהַדַּלְמָטִקְיוֹן וּמִנְעֲלוֹת הַפְּנוֹן - לֹא יִלְבַּשׁ בָּהֶן, עַד שֶׁיִּבְדֹּק. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הַבָּאִים מֵחוּץ הַיָּם וּמִמְּדִינַת הַיָּם - אֵינָן צְרִיכִין בְּדִיקָה, מִפְּנֵי שֶׁחֶזְקָתָן בְּקַנְבּוֹס. וּמִנְעָל שֶׁל זֶרֶד אֵין בּוֹ מִשּׁוּם כִּלְאַיִם:

ח. אֵין אָסוּר מִשּׁוּם כִּלְאַיִם אֶלָּא טָווּי וְאָרוּג, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כב, יא): "לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז" - דָּבָר שֶׁהוּא שׁוּעַ טָווּי וְנָווּז. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: נָלוּז וּמַלִּיז הוּא אֶת אָבִיו שֶׁבַּשָּׁמַיִם עָלָיו: ט. הַלְּבָדִים אֲסוּרִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵם שׁוּעִים. פִּיו שֶׁל צֶמֶר בְּשֶׁל פִּשְׁתָּן - אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהֵם חוֹזְרִין בָּאָרִיג. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְשִׁיחוֹת שֶׁל אַרְגָּמָן אֲסוּרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹלֵל עַד שֶׁלֹּא קוֹשֵׁר. לֹא יִקְשֹׁר סֶרֶט שֶׁל צֶמֶר בְּשֶׁל פִּשְׁתָּן לַחְגֹּר בּוֹ אֶת מָתְנָיו, אַף-עַל-פִּי שֶׁהָרְצוּעָה בָּאֶמְצַע: י. אוֹתוֹת הַגַּרְדִּין וְאוֹתוֹת הַכּוֹבְסִים - אֲסוּרוֹת מִשּׁוּם כִּלְאָיִם. הַתּוֹכֵף תְּכִיפָה אַחַת - אֵינָהּ חִבּוּר, וְאֵין בָּהּ מִשּׁוּם כִּלְאַיִם; וְהַשּׁוֹמְטָהּ בַּשַּׁבָּת - פָּטוּר. עָשָׂה שְׁנֵי רָאשֶׁיהָ לְצַד אֶחָד - חִבּוּר, וְיֵשׁ בָּהּ מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, וְהַשּׁוֹמְטָהּ בַּשַּׁבָּת - חַיָּב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁיְּשַׁלֵּשׁ. הַשַּׂק וְהַקֻּפָּה - מִצְטָרְפִין לַכִּלְאָיִם:

סְלִיק מַסֶּכֶת כִּלְאַיִם

מַסֶּכֶת שְׁבִיעִית פֶּרֶק א

א. עַד אֵימָתַי חוֹרְשִׁין בִּשְׁדֵה-הָאִילָן עֶרֶב שְׁבִיעִית? בֵּית-שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כָּל זְמַן שֶׁהוּא יָפֶה לַפֵּרִי, וּבֵית-הִלֵּל אוֹמְרִים: עַד הָעֲצֶרֶת. וּקְרוֹבִין דִּבְרֵי אֵלּוּ לִהְיוֹת כִּדְבְרֵי אֵלּוּ: ב. אֵיזֶהוּ שְׂדֵה-הָאִילָן? כָּל שְׁלֹשָׁה אִילָנוֹת לְבֵית-סְאָה, אִם רְאוּיִין לַעֲשׂוֹת כִּכַּר דְּבֵלָה שֶׁל שִׁשִּׁים מָנֶה בָּאטַלְקִי - חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית-סְאָה בִּשְׁבִילָן. פָּחוֹת מִכָּאן - אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶן אֶלָּא מִלְּא הָאוֹרֶה וְסַלּוֹ חוּצָה לוֹ: ג. אֶחָד אִילַן סְרָק וְאֶחָד אִילַן מַאֲכָל, רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵם תְּאֵנִים: אִם רְאוּיִים לַעֲשׂוֹת כִּכַּר דְּבֵלָה שֶׁל שִׁשִּׁים מָנֶה בָּאִיטַלְקִי - חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית-סְאָה בִּשְׁבִילָן. פָּחוֹת מִכָּאן - אֵין חוֹרְשִׁים לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן: ד. הָיָה אֶחָד עוֹשֶׂה כִּכַּר דְּבֵלָה וּשְׁנַיִם אֵין עוֹשִׂין, אוֹ שְׁנַיִם עוֹשִׂין וְאֶחָד אֵינוֹ עוֹשֶׂה - אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן, עַד שֶׁיִּהְיוּ מִשְׁלֹשָׁה וְעַד תִּשְׁעָה. הָיוּ עֲשָׂרָה: מֵעֲשָׂרָה וּלְמַעְלָה, בֵּין עוֹשִׂין בֵּין שֶׁאֵינָן עוֹשִׂין - חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית-סְאָה בִּשְׁבִילָן. שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת לד, כא): "בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת", אֵין צָרִיךְ לוֹמַר חָרִישׁ וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית, אֶלָּא חָרִישׁ שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית, שֶׁהוּא נִכְנָס בַּשְּׁבִיעִית, וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית שֶׁהוּא יוֹצֵא לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: מֵה חָרִישׁ רְשׁוּת - אַף קָצִיר רְשׁוּת; יָצָא קָצִיר הָעֹמֶר: ה. שְׁלֹשָׁה אִילָנוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים - הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין, וְחוֹרְשִׁין כָּל בֵּית-סְאָה בִּשְׁבִילָן. וְכַמָּה יְהֵא בֵּינֵיהֶם? רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הַבָּקָר עוֹבֵר בְּכֻלָּן: ו. עֶשֶׂר נְטִיעוֹת מְפֻזָּרוֹת בְּתוֹךְ בֵּית-סְאָה - חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית-סְאָה בִּשְׁבִילָן, עַד רֹאשׁ-הַשָּׁנָה. הָיוּ עֲשׂוּיוֹת

שׁוּרָה וּמְקֻפּוֹת עֲטָרָה - אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן: ז. הַנִּטִּיעוֹת וְהַדְּלוּעִים, מִצְטָרְפִין לְתוֹךְ בֵּית־סְאָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל עֲשָׂרָה דְּלוּעִים לְבֵית־סְאָה, חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית־סְאָה עַד רֹאשׁ־הַשָּׁנָה: ח. עַד אֵימָתַי נִקְרְאוּ נְטִיעוֹת? רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: עַד שֶׁיִּחְלוּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בַּת שֵׁבַע שָׁנִים. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: נְטִיעָה כִּשְׁמָהּ. אֵילָן שֶׁנִּגְמַם וְהוֹצִיא חֲלִיפִין: מִטָּפַח וּלְמַטָּה - כַּנְּטִיעָה; מִטָּפַח וּלְמַעְלָה - כְּאִילָן, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן:

מַסֶּכֶת שְׁבִיעִית פֶּרֶק ב

א. עַד אֵימָתַי חוֹרְשִׁין בִּשְׁדֵה־הַלָּבָן עֶרֶב שְׁבִיעִית? עַד שֶׁתִּכְלֶה הַלֵּחָה, כָּל זְמַן שֶׁבְּנֵי־אָדָם חוֹרְשִׁים לְטַע בַּמִּקְשָׁאוֹת וּבַמִּדְלָעוֹת. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: נָתַתָּ תּוֹרַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּיָדוֹ, אֶלָּא בִּשְׁדֵה־הַלָּבָן עַד הַפֶּסַח, וּבִשְׁדֵה־הָאִילָן עַד עֲצֶרֶת: ב. מְזַבְּלִין וּמְעַדְּרִין בַּמִּקְשָׁאוֹת וּבַמִּדְלָעוֹת עַד רֹאשׁ־הַשָּׁנָה. וְכֵן בְּבֵית הַשְּׁלָחִין. מְיַבְּלִין, מְפָרְקִין, מְאַבְּקִין, מְעַשְּׁנִין, עַד רֹאשׁ־הַשָּׁנָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף נוֹטֵל הוּא אֶת הָעֲלֶה מִן הָאֶשְׁכּוֹל בַּשְּׁבִיעִית: ג. מְסַקְּלִין עַד רֹאשׁ־הַשָּׁנָה. מְקַרְסְמִין מְזָרְדִין, מְפַסְּלִין, עַד רֹאשׁ־הַשָּׁנָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כְּזֵרוּדָה וּכְפִסּוֹלָהּ שֶׁל חֲמִישִׁית - כָּךְ שֶׁל שִׁשִּׁית. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל זְמַן שֶׁאֲנִי רַשַּׁאי בַּעֲבוֹדַת הָאִילָן - רַשַּׁאי אֲנִי בִּפְסוֹלוֹ: ד. מְזַהֲמִין אֶת הַנִּטִּיעוֹת, וְכוֹרְכִין אוֹתָן, וְקוֹטְמִין אוֹתָן, וְעוֹשִׂין לָהֶן בָּתִּים, וּמַשְׁקִין אוֹתָן, עַד רֹאשׁ־הַשָּׁנָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר צָדוֹק אוֹמֵר: אַף מַשְׁקֶה הוּא אֶת הַנּוֹף בַּשְּׁבִיעִית, אֲבָל לֹא אֶת הָעִקָּר: ה. סָכִין אֶת הַפַּגִּים וּמְנַקְּבִים אוֹתָם, עַד רֹאשׁ־הַשָּׁנָה. פַּגֵּי עֶרֶב שְׁבִיעִית שֶׁנִּכְנְסוּ לַשְּׁבִיעִית, וְשֶׁל שְׁבִיעִית שֶׁיָּצְאוּ לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית - לֹא סָכִין וְלֹא מְנַקְּבִין אוֹתָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לָסוּךְ - אֵינָן סָכִין, מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲבוֹדָה. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לָסוּךְ - סָכִין. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר בָּאִילָן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רַשַּׁאי בַּעֲבוֹדַת הָאִילָן: ו. אֵין נוֹטְעִין וְאֵין מַבְרִיכִין וְאֵין מַרְכִּיבִין עֶרֶב שְׁבִיעִית פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ־הַשָּׁנָה. וְאִם נָטַע אוֹ הִבְרִיךְ אוֹ הִרְכִּיב - יַעֲקֹר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל הַרְכָּבָה שֶׁאֵינָהּ קוֹלֶטֶת לִשְׁלֹשָׁה יָמִים - שׁוּב אֵינָהּ קוֹלֶטֶת. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: לִשְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת: ז. הָאֹרֶז וְהַדֹּחַן וְהַפַּרְגִּין וְהַשֻּׁמְשְׁמִין שֶׁהִשְׁרִישׁוּ לִפְנֵי רֹאשׁ־הַשָּׁנָה - מִתְעַשְּׂרִין לְשֶׁעָבַר, וּמֻתָּרִין בַּשְּׁבִיעִית. וְאִם לָאוּ - אֲסוּרִין בַּשְּׁבִיעִית, וּמִתְעַשְּׂרִין לְשָׁנָה הַבָּאָה: ח. רַבִּי שִׁמְעוֹן שְׁזוּרִי אוֹמֵר: פּוֹל־הַמִּצְרִי שֶׁזָּרְעוֹ לְזֶרַע בַּתְּחִלָּה - כַּיּוֹצֵא

בָּהֶן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפוּנִין־הַגַּמְלוֹנִין - כַּיּוֹצֵא בָּהֶן. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֲפוּנִין־הַגַּמְלוֹנִין, מְשֻׁתְּרְמִלוּ לִפְנֵי רֹאשׁ־הַשָּׁנָה: ט. הַבְּצָלִים הַסָּרִיסִים, וּפוֹל־הַמִּצְרִי, שֶׁמָּנַע מֵהֶם מַיִם שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ־הַשָּׁנָה - מִתְעַשְּׂרִין לְשֶׁעָבַר, וּמֻתָּרִים בַּשְּׁבִיעִית; וְאִם לָאו - אֲסוּרִים בַּשְּׁבִיעִית, וּמִתְעַשְּׂרִין לְשָׁנָה הַבָּאָה. וְשֶׁל בַּעַל שֶׁמָּנַע מֵהֶם מַיִם שְׁתֵּי עוֹנוֹת, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: שָׁלֹשׁ: י. הַדְּלוּעִין שֶׁקִּיְּמָן לְזֶרַע: אִם הֶקְשׁוּ לִפְנֵי רֹאשׁ־הַשָּׁנָה וְנִפְסְלוּ מֵאֹכֶל אָדָם - מֻתָּר לְקַיְּמָן בַּשְּׁבִיעִית. וְאִם לָאו - אָסוּר לְקַיְּמָן בַּשְּׁבִיעִית. הַתְּמָרוֹת שֶׁלָּהֶם - אֲסוּרוֹת בַּשְּׁבִיעִית. וּמַרְבִּיצִין בְּעָפָר לָבָן, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, אוֹסֵר. מְמָרְסִין בָּאֹרֶז בַּשְּׁבִיעִית. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲבָל אֵין מְכַסְּחִין:

[רלט:] (ריא-ריב; יום ראשון)

עָבִיד הָכִי, מַה דְּלֵית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ אָחֳרָא לְמֶעְבַּד הָכִי.

וַיְדַבֵּר ה׳ אֵלָיו, דַּרְגָּא אָחֳרָא עִלָּאָה, וּכְדֵין בְּשַׁעְתָּא דְּאִזְדַּמַּן מֹשֶׁה לְמֵיעַל, כְּדֵין פָּתַח וְאָמַר (וַיִּקְרָא א, ב): ״אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם״. מַאי אָדָם הָכָא. אֶלָּא כַּד אִתְחַבְּרוּ שְׁמָשָׁא וְסִיהֲרָא כְּחֲדָא, פָּתַח וְאָמַר אָדָם. כְּדִכְתִיב (חֲבַקּוּק ג, יא): ״שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָה״, עָמַד, וְלֹא עָמְדוּ.

כִּי יַקְרִיב מִכֶּם, הָכָא אִתְרְמִיז, מַאן דְּיַעֲבִיד פּוּלְחָנָא דְּקָרְבְּנָא שְׁלִים, דְּיִשְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוּקְבָא. מַשְׁמַע דִּכְתִיב מִכֶּם, דְּיִשְׁתַּכַּח בְּחֵיזוּ דִּלְכוֹן. קָרְבָּן לַה׳ דְּאַקְרִיב כֻּלָּא, לְאִתְאַחֲדָא כְּחֲדָא, לְעֵילָא וְתַתָּא.

מִן הַבְּהֵמָה, לְאַחֲזָאָה אָדָם וּבְהֵמָה, כֻּלָּא כְּחֲדָא. מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן, אִלֵּין רְתִיכִין, דְּאִינוּן דַּכְיָין. דְּכֵיוָן דְּאָמַר מִן הַבְּהֵמָה, יָכוֹל מִכֻּלָּא, בֵּין דַּכְיָין בֵּין מְסָאֲבָן. הַדַּר וְאָמַר, מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן.

תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבָּנְכֶם. קָרְבָּנִי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי קָרְבַּנְכֶם. אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא קָרְבָּן לַה׳, וְהַשְׁתָּא קָרְבַּנְכֶם. קָרְבָּן לַה׳ אָדָם. קָרְבַּנְכֶם מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן, לְאַחֲזָאָה יְחוּדָא מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּמֵעֵילָא לְתַתָּא. מִתַּתָּא לְעֵילָא, הַיְינוּ קָרְבָּן לַה׳. מֵעֵילָא לְתַתָּא, הַיְינוּ קָרְבַּנְכֶם.

לְמַלְכָּא, דְּאִיהוּ יָתִיב בְּטוּרְסְקָא עִלָּאָה, לְעֵילָא לְעֵילָא, וְכָרְסְיָא אִתְתַּקַּן עַל הַהוּא טוּרְסְקָא, וּמַלְכָּא עִלָּאָה עַל כֻּלָּא. בַּר נָשׁ דְּקָרִיב דּוּרוֹנָא לְמַלְכָּא, בָּעָא לְסַלָּקָא מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, עַד דְּסָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָא לְאַתַּר דְּמַלְכָּא יָתִיב, עִלָּאָה עַל כֻּלָּא. וּכְדֵין יָדְעִין דְּהָא סָלְקִין דּוּרוֹנָא לְמַלְכָּא, וְהַהוּא דּוּרוֹנָא דְּמַלְכָּא אִיהוּ. נָחִית דּוּרוֹנָא מֵעֵילָא לְתַתָּא, הָא יָדְעִין דְּהַהוּא דּוּרוֹנָא דְּמַלְכָּא נָחִית מֵעֵילָא, לְרַחֲמָא דְּמַלְכָּא דְּאִיהוּ לְתַתָּא.

כָּךְ בְּקַדְמִיתָא, אָדָם סָלִיק בְּדַרְגּוֹי מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּכְדֵין קָרְבָּן לַה׳. מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר, נָחִית בְּדַרְגּוֹי מֵעֵילָא לְתַתָּא, וּכְדֵין קָרְבַּנְכֶם. בְּגִינֵי כָּךְ כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, א): ״אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי״. הַיְינוּ אָדָם וְקָרְבָּן לַה׳. אִכְלוּ רֵעִים, הַיְינוּ מִן הַבְּהֵמָה מִן

הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן, וּכְדֵין תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם.

אָתוּ רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקוּהוּ עַל רֵישֵׁיהּ. אָמְרוּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּזַכֵּינָא לְמִשְׁמַע דָּא, וּבְרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּלָא אִתְאֲבִידוּ מִלִּין אִלֵּין בְּהַהוּא סָבָא. קָמוּ וְאָזְלוּ. עַד דְּהַווּ אָזְלֵי, חָמוּ חַד גֻּפֶּן נְטִיעַ בְּחַג גִּנָּא.

פָּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, אִסְרִי לַגֻּפֶּן עִירָהּ וְלַשּׂוֹרֵקָה בְּנִי אֲתוֹנוֹ הַאי קְרָא רָזָא עִלָּאָה הוּא. אִסְרִי, אָסַר מִבָּעֵי לֵיהּ. עִירָהּ, עַיִר מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא רָזָא הוּא, לְדַרְדְּקֵי דְּאִינּוּן בְּבֵי רַב, לְאִסְתַּמְּרָא מֵהַהוּא גִּירָא דְּעַיִר, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְכְּלִיל תַּמָּן י״ה.

וּכְמָה דְּהָכָא אִתְרְמִיז שְׁמָא קַדִּישָׁא, הָכִי נָמֵי וְלַשּׂוֹרֵקָה, שׂוֹרֵק מִבָּעֵי לֵיהּ. אִתְכְּלִיל תַּמָּן ו״ה. בְּנִי בֵּן מִבָּעֵי לֵיהּ. שׂוֹרֵק, כְּדִכְתִיב (יִרְמְיָה ב, כא): ״וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק״. בֵּן, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (זְכַרְיָה ט, ט): ״בֶּן אֲתֹנוֹת״. אַמַּאי שׂוֹרֵקָה, וְאַמַּאי בְּנִי.

אֶלָּא, כְּמָה דְּאִית שְׁמָא קַדִּישָׁא לְאַכְפְּיָא לְעַיִר, הָכִי נָמֵי, אִית שְׁמָא קַדִּישָׁא, לְאַכְפְּיָא חֵילָא אָחֳרָא, דְּאִיהִי חַמְרָא, דְּאִלְמָלֵא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְרְמִיז הָכָא, הֲוּו מִטַּרְטְשֵׁי עַלְמָא, י״ה בְּחֵילָא דָּא, ו״ה בְּחֵילָא דָּא, לְאִסְתַּמְּרָא עַלְמָא מִנַּיְיהוּ, וּלְאִסְתַּמְּרָא בַּר נָשׁ, דְּלָא יִשְׁלְטוּן בֵּיהּ בְּעַלְמָא.

אִסְרִי לַגֻּפֶּן, מַאי גֻּפֶּן. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַמַּאי אִתְקְרִיאַת גֻּפֶּן. אֶלָּא מַה גֻּפֶּן, לָא מִתְקַבְּלָא עֲלָהּ נְטִיעָא אָחֳרָא, הָכִי נָמֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לָא מִתְקַבְּלָא עֲלָהּ אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אִתְכַּפְיָין קַמָּהּ כָּל חֵילִין אָחֳרָנִין, וְלָא יָכְלִין לְאַבְאָשָׁא וּלְשַׁלְטָאָה בְּעַלְמָא. וְעַל דָּא אַטִּיל קְרָא שְׁמָא קַדִּישָׁא בֵּינַיְיהוּ, בְּהַאי גִּיסָא וּבְהַאי גִּיסָא. בְּנִי אֲתוֹנוֹ, דְּאִתְעַקַּר בְּגִין הַהוּא שׂוֹרֵק, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק וְגוֹ׳.

כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבוּשׁוֹ וְגוֹ׳, כִּבֵּס, כּוֹבֵס מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא כִּבֵּס, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עַלְמָא, וּמַאן אִיהוּ, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא. בַּיַּיִן סְטַר שְׁמָאלָא. וּבְדַם עֲנָבִים סְטַר שְׁמָאלָא. לְתַתָּא. וְזַמִּין מַלְכָּא מְשִׁיחָא

[רמ.] (ריג-ריד; יום שני)

לְשַׁלְטָאָה לְעֵילָא עַל כָּל חֵילִין אָחֳרָנִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וּלְתַבְּרָא תּוֹקְפֵיהוֹן מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא.

דָּבָר אַחֵר, כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבוּשׁוֹ, כְּגַוְונָא דְּהַאי חַמְרָא, אַחֲזֵי חֵידוּ, וְכוּלֵיהּ דִּינָא. הָכִי נָמֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, יֶחֱזֵי חֵדוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְכוּלֵיהּ דִּינָא לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם", דָּא רוּחָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וּמִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עַלְמָא, אַסְחֵי לְבוּשֵׁיהּ בְּחַמְרָא עִלָּאָה.

חֲמֵי מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיַּיִן וּלְבֶן שִׁנַּיִם מֵחָלָב, דָּא חַמְרָא עִלָּאָה, דְּאוֹרַיְיתָא דְּמַרְוֵי, מִנֵּיהּ שָׁתֵי. וּלְבֶן שִׁנַּיִם מֵחָלָב, דְּהָא אוֹרַיְיתָא יַיִן וְחָלָב, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

כְּתִיב (תְּהִלִּים קד, טו): "וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן", וַדַּאי מֵאַתַּר דְּאִתְקְרֵי שָׁמֶן. תָּא חֲזֵי, שִׁירְתָּא דְּחַמְרָא חֶדְוָה, הוּא אֲתַר דְּכָל חֵידוּ מִנֵּיהּ נַפְקָא. וְסוֹפֵיהּ דִּינָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּסוֹפָא דִּילֵיהּ, אֲתַר כְּנִישׁוּ דְּכֹלָּא, דִּינָא הוּא, וּבֵיהּ אִתְּדָן עַלְמָא. וְעַל דָּא שִׁירוּתָא חֶדְוָה, וְסוֹפָא דִּינָא. בְּגִינֵי כָּךְ, לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן. מֵאֲתַר דְּכָל חֶדְוָה מִנֵּיהּ נָפְקָא.

וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד, מַאן לֶחֶם. אֶלָּא לֶחֶם עַלְמָא סָעִיד, וְאִי תֵּימָא, דְּבֵיהּ תַּלְיָיא סְעִידוּ דְּעַלְמָא בִּלְחוֹדוֹי, לָאו הָכִי, דְּהָא לֵילְיָא בְּלָא יוֹמָא, לָא אִשְׁתַּכַּח, וְלָא בָּעֵי לְאַפְרָשָׁא לוֹן. וּמַאן דְּאַפְרִישׁ לוֹן, יִתְפָּרַשׁ מֵחַיִּין, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב (דִּבְרִים ח, ג): "לְמַעַן הוֹדִיעֲךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם". בְּגִין דְּלָא בָּעֵי לְאִתְפְּרָשָׁא.

וְאִי תֵּימָא, דָּוִד הֵיךְ קָאֲמַר וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד, הוֹאִיל וְלָא תַּלְיָיא בֵּיהּ בִּלְחוֹדוֹי סְעִידוּ דְּעַלְמָא. אֶלָּא דַּיְיקָא דְּמִלָּה, וְלֶחֶם, וְא"ו אִיתּוֹסַף, כְּמוֹ וַיַּיִן, וְעַל דָּא, כֹּלָּא אִשְׁתַּכַּח כְּחָדָא.

תָּא חֲזֵי, מַאן דְּמְבָרֵךְ עַל מְזוֹנָא, לָא יְבָרֵךְ עַל פִּתּוֹרָא רֵיקַנְיָא, וּבָעֵי נַהֲמָא לְאִשְׁתַּכְּחָא עַל פָּתוֹרָא, וְכַסָּא דְּחַמְרָא בִּימִינָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין לְקַשְׁרָא שְׁמָאלָא בִּימִינָא, וְנַהֲמָא

דְּיִתְבָּרַךְ מִנַּיְיהוּ, וּלְאִתְקַשְׁרָא בְּהוּ, וּלְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד קִשׁוּרָא, לְבָרְכָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יְאוּת. דְּהָא לֶחֶם אִתְקַשַּׁר בְּיַיִן, וְיַיִן בִּימִינָא, וּכְדֵין בִּרְכָאן שַׁרְיָין בְּעַלְמָא, וּפָתוֹרָא אִשְׁתְּלִים כְּדְקָא יְאוּת.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אִלְמָלֵא לָא אִזְדַּמָּן לָן אוֹרְחָא דָּא אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין, דַּי לָן. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יָאוּת הוּא לְהַאי יְנוּקָא דְּלָא יִנְדַּע כָּל הַאי, וְאַנָא מִסְתָּפִינָא עֲלֵיהּ. אִי יִתְקַיֵּים בְּעַלְמָא בְּגִין הַאי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק וְלָמָּה. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּהַאי רַבְיָא יָכִיל לְאִסְתַּכְּלָא בְּאַתְרָא דְּלֵית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ. וּמִסְתָּפִינָא עֲלוֹי, דְּעַד לָא יִמְטֵי לְפִרְקוֹי, יַשְׁגַּח וְיִסְתַּכַּל וְיַעַנְשׁוּן לֵיהּ.

שְׁמַע הַהוּא יְנוּקָא. אָמַר, לָא מִסְתָּפִינָא מֵעוֹנָשָׁא לְעָלְמִין, דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּאִסְתַּלִּיק אַבָּא מֵעַלְמָא, בָּרִיךְ לִי וְצַלֵּי עָלַי. וִידַעְנָא דְּזָכוּתָא דְּאַבָּא יָגִין עָלַי. אָמְרוּ לֵיהּ, וּמַאן הוּא אֲבוּךְ. אָמַר, בְּרֵיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, נָטְלוּ לֵיהּ, וְאַרְכִּבוּהָ עַל כְּתֵפַיְיהוּ תְּלַת מִילִין.

קָרוּ עֲלֵיהּ (שופטים יד, יד): "מֵהָאֹכֵל יָצָא מַאֲכָל וּמֵעַז יָצָא מָתוֹק" וְגוֹ'.

אָמַר לוֹן הַהוּא יְנוּקָא, מִלָּה אֲתָא לִידַיְיכוּ, פָּרִישׁוּ לָהּ. אָמְרוּ לֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לָן אָרְחָא דְּחַיֵּי, אֵימָא אַנְתְּ.

פָּתַח וְאָמַר, מֵהָאֹכֵל יָצָא מַאֲכָל וּמֵעַז יָצָא מָתוֹק. הַאי קְרָא, אַסְמַכְתָּא אִית לָן בֵּיהּ, מֵהָאוֹכֵל, דָּא צַדִּיק, דִּכְתִיב (משלי יג, כה): "צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ". צַדִּיק אוֹכֵל וַדַּאי, וְנָטִיל כֹּלָּא, אַמַּאי, לְשׂוֹבַע נַפְשׁוֹ. לְמֵיהַב שָׂבְעָא, לְהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי נַפְשׁוֹ דְּדָוִד. יָצָא מַאֲכָל, דְּאִלְמָלֵא הַהוּא צַדִּיק, לָא יִפּוֹק מְזוֹנָא לְעָלְמִין, וְלָא יָכִיל עַלְמָא לְקַיְימָא. וּמֵעַז יָצָא מָתוֹק, דָּא יִצְחָק, דְּבָרִיךְ לְיַעֲקֹב בְּטַל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ.

תּוּ, אַף עַל גַּב דְּכֻלָּא חַד, אִלְמָלֵא תּוֹקְפָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, לָא נָפְקָא דְּבַשׁ. מַאן דְּבַשׁ. דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דִּכְתִיב (תהלים יט, יא): "וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים". מֵעַז, דָּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דִּכְתִיב (שם כט, יא): "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן". יָצָא מָתוֹק, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

[רמ:] (רטו-רטז; יום שְׁלִישִׁי)

אֲזַלוּ כְּחַדָּא תְּלַת יוּמִין, עַד דְּמָטוּ לְטוּרְסָא דְּקִירָא דְּאִמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּחָמַאת לוֹן אַתְקָנִית בֵּיתָא, וְיַתְבוּ תַּמָּן תְּלַת יוּמִין אָחֳרָנִין. בֵּרְכוּהוּ, וְאֲזָלוּ, וְסִדְּרוּ מִלִּין קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר, וַדַּאי יְרוּתַת אוֹרַיְיתָא אַחְסִין, וְאִלְמָלֵא זְכוּתָא דַּאֲבָהָן יִתְעַנַּשׁ מִלְּעֵילָּא, אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִינּוּן דְּאָזְלִין בָּתַר אוֹרַיְיתָא, אַחְסִינוּ לָהּ אִינּוּן וּבְנַיְיהוּ לְעָלְמִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה נט, כא): ״וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר ה׳ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ״ וְגוֹ׳.

זְבוּלוֹן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיּוֹת וְיַרְכָתוֹ וְגוֹ׳. רִבִּי אַבָּא פָּתַח (תְּהִלִּים מה, ד): ״חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ״. וְכִי דָּא הוֹד וְהָדָר, לְמֵיזַן זַיְינָא, וּלְאִזְדָּרְזָא בְּהַאי. מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וְאַגַּח קְרָבָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְזָרִיז גַּרְמֵיהּ בָּהּ, דָּא הוּא שְׁבָחָא, דָּא הוּא הוֹד וְהָדָר, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ חֲגוֹר חַרְבְּךָ.

אֶלָּא, וַדַּאי עִקָּרָא דִּמְלָּה, אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא. יָהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרָשִׁים לֵיהּ בִּבְנֵי נָשָׁא, בְּגִין דְּיִנְטְרוּן לֵיהּ, וְלָא יִפְגְּמוּן לֵיהּ בִּפְגִימוּ לְהַאי רְשִׁימָא דְּמַלְכָּא. וּמַאן דְּפָגִים לֵיהּ, הָא קָאִים לְקָבְלֵיהּ (וַיִּקְרָא כו, כה): ״חֶרֶב נֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית״, לְנַקְמָא נוּקְמָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, דְּאִתְרְשִׁים בֵּיהּ, וְהוּא פָּגִים לֵיהּ.

וּמַאן דְּבָעֵי לְנַטְרָא הַאי אָתָר, יְזַדַּרֵז וְיִתַּקַּן גַּרְמֵיהּ, וְיִשַּׁוֵּי לְקָבְלֵיהּ, בְּשַׁעְתָּא דְּיִצְרָא בִּישָׁא יִתְקַף עֲלּוֹי, לְהַאי חֶרֶב דְּקָיְימָא עַל יָרֵךְ, לְאִתְפָּרְעָא מִמַּאן דְּפָגִים הַאי אָתָר. וּכְדֵין, חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר, גִּבּוֹר אִיהוּ, גִּבּוֹר אִתְקְרֵי. וְעַל דָּא הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ.

דָּבָר אַחֵר, חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר. מַאן דְּנָפִיק בְּאָרְחָא, יִתַּקַּן גַּרְמֵיהּ בְּצִלּוֹתָא דְּמָארֵיהּ, וְיִזְדַּרֵז בְּהַאי צֶדֶק, חֶרֶב עִלָּאָה, בְּצִלּוֹתָא וּבָעוּתִין עַד לָא יִפּוֹק לְאָרְחָא. כְּדִכְתִיב (תְּהִלִּים פה, יד): ״צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו״. תָּא חֲזֵי, זְבוּלוֹן נָפִיק תְּדִירָא לִשְׁבִילִין וְאָרְחִין, וְאַגַּח קְרָבִין, וְאִזְדָּרֵז בְּהַאי חֶרֶב עִלָּאָה, בְּצִלּוֹתָא וּבָעוּתִין, עַד לָא נָפִיק בְּאָרְחָא,

וּכְדֵין נָצַח עַמִּין, וְאִתְתַּקַּף עֲלַיְיהוּ. וְאִי תֵּימָא יְהוּדָה, הָא אִתְתַּקַּן בְּהַאי, לְאַגָּחָא קְרָבִין, וְתִקּוּנִין, בְּהַאי חֶרֶב, אַמַּאי זְבוּלוּן. אֶלָּא.

תָּא חֲזֵי, הַנֵּי תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, כֻּלְּהוּ תִּקּוּנָא דְּמַטְרוֹנִיתָא הֲווּ. תְּרֵין תִּקּוּנִין דְּנוּקְבֵי אָמַר שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, חַד לְרַעֲיָא עִלָּאָה יוֹבֵלָא, וְחַד לְכַלָּה, שְׁנַת הַשְּׁמִיטָה. חַד תִּקּוּנָא לְעֵילָּא, וְחַד תִּקּוּנָא לְתַתָּא. עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, הָכִי הוּא נָמֵי, בְּהַנֵּי תְּרֵי אַתְרֵי, חַד עוֹבָדָא לְעֵילָּא, וְחַד עוֹבָדָא לְתַתָּא, וְעַל דָּא פִּתִיחָא דְּאוֹרַיְיתָא בְּב׳. עוֹבָדָא דִּלְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דָּא עֲבַד עַלְמָא עִלָּאָה, וְדָא עֲבַד עַלְמָא תַּתָּאָה. כְּגַוְונָא דָּא.

תְּרֵין תִּקּוּנִין דְּנוּקְבֵי קָאָמַר שְׁלֹמֹה, חַד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא. חַד לְעֵילָּא, בְּתִקּוּנָא עִלָּאָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. חַד לְתַתָּא, בְּתִקּוּנָא תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּיַעֲקֹב קַדִּישָׁא, דְּזָכָה לְהַאי. וְהָא אִתְּמַר, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עַלְמָא, לָא אִשְׁתַּכַּח עַרְסָא שְׁלִימָתָא כְּעַרְסֵיהּ דְּיַעֲקֹב. וּבְשַׁעְתָּא דְּבָעָא לְאִסְתַּלָּקָא מֵעַלְמָא, כְּדֵין הֲוָה שְׁלִים, בְּכָל סִטְרוֹי. אַבְרָהָם מִימִינֵיהּ, יִצְחָק מִשְּׂמָאלֵיהּ, הוּא בְּאֶמְצָעִיתָא, שְׁכִינְתָּא קַמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא יַעֲקֹב הַאי, קָרָא לִבְנוֹי, וְאָמַר לוֹן הֵאָסְפוּ, בְּגִין דְּיִשְׁתַּכַּח תִּקּוּנָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא.

תָּא חֲזֵי, רָזָא דְּמִלָּה, תְּרֵין תִּקּוּנִין אִשְׁתַּכָּחוּ תַּמָּן, חַד עִלָּאָה, וְחַד תַּתָּאָה, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוֹת. תִּקּוּנָא עִלָּאָה, תִּקּוּנָא סָתִים וְגַלְיָא, דְּהָא תִּקּוּנָא דְּיוֹבֵלָא אִיהוּ, הַהוּא דְּאָמַר שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים כְּדְקָאָמְרָן, רֵישָׁא סָתִים הֲוָה דְּלָא אִתְגַּלְיָיא הָכָא, וְלָא יָאוֹת לְאִתְגַּלְיָיא. דְּרוֹעִין וְגוּפָא אִתְגַּלְיָין, וְהָא יְדִיעִין. שׁוֹקִין סְתִימוּ וְלָא אִתְגַּלְיָין. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּנְבוּאָה לָא שַׁרְיָא אֶלָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. וְתִקּוּנָא דָּא סָתִים וְגַלְיָיא.

תִּקּוּנָא אָחֳרָא תַּתָּאָה, תִּקּוּנָא דְּכַלָּה דְּקָאָמַר שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, הַאי תִּקּוּנָא דְּאִתְגַּלְיָיא יַתִּיר, וְתִקּוּנָא דָּא בִּתְרֵיסַר שִׁבְטִין

[רמא.] (ריז-ריח ; יום רביעי)

דְּאִינּוּן תְּחוֹתָהּ, וְתִקּוּנָא דְּגוּפָא דִּילָהּ.

פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר (מלכים א׳ ז, כג): "וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוּצָק" וְגוֹ׳. וּכְתִיב (שם, כה): "עֹמֵד עַל שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פְנִים צָפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פְנִים יָמָּה וּשְׁלֹשָׁה פְנִים נֶגְבָּה וְגוֹ׳, וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה" וְגוֹ׳. וּכְתִיב (שם, מד): "וְאֶת הַבָּקָר שְׁנֵים עָשָׂר תַּחַת הַיָּם". עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר, הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּדָא יָם מִתַּקְנָא בְּי"ב בִּתְרִין עָלְמִין, בִּתְרֵיסַר לְעֵילָּא וְתִיכִין מְמַנָּן. לְעֵילָּא בִּתְרֵיסַר, לְתַתָּא תְּרֵיסַר שִׁבְטִין. כֵּיוָן דְּחָמָא יַעֲקֹב תִּקּוּנָא עִלָּאָה, וְחָמָא שְׁכִינְתָּא קָאִים לְקֻבְלֵיהּ, בָּעָא לְאַשְׁלָמָא תִּקּוּנָהָא, קָרָא לִבְנוֹהִי תְּרֵיסַר, וְאָמַר לוֹן הֵאָסְפוּ. אַתְקִינוּ גַּרְמַיְיכוּ לְאַשְׁלָמָא מְהֵימְנוּתָא.

תָּא חֲזֵי, תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, בְּד׳ דִּגְלִין, בְּד׳ סִטְרִין, שְׁלֹשָׁה פּוּנִים צָפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פּוּנִים יָמָּה וּשְׁלֹשָׁה פּוּנִים נֶגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פּוּנִים מִזְרָחָה וְהַיָּם עֲלֵיהֶם. וְהָכִי הוּא וַדַּאי, תְּלַת שִׁבְטִין לְכָל סְטַר לְד׳ רוּחֵי עַלְמָא, וּתְלַת שִׁבְטִין לְדָרוֹעָא דִּימִינָא, וּתְלַת שִׁבְטִין לְדָרוֹעָא דִּשְׂמָאלָא, וּתְלַת שִׁבְטִין, לְיַרְכָּא יְמִינָא, וּתְלַת שִׁבְטִין לְיַרְכָּא שְׂמָאלָא, וְגוּפָא דִּשְׁכִינְתָּא עֲלַיְיהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְהַיָּם עֲלֵיהֶם.

מַאי טַעְמָא תְּלַת שִׁבְטִין לְדָרוֹעָא, וּתְלַת שִׁבְטִין לְיַרְכָּא, וְכֵן לְכֹלָּא. אֶלָּא רָזָא דִּמְלָּה, תְּלַת קִשְׁרִין אִינּוּן בִּדְרוֹעָא יְמִינָא, וּתְלַת בִּשְׂמָאלָא, וּתְלַת בִּיַרְכָּא יְמִינָא, וּתְלַת קִשְׁרִין בִּיַרְכָּא שְׂמָאלָא, אִשְׁתַּכָּחוּ תְּרֵיסַר קִשְׁרִין לְאַרְבַּע סִטְרִין, וְגוּפָא עֲלַיְיהוּ. אִשְׁתַּכָּחוּ תְּרֵיסַר עִם גּוּפָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. מְנָא לָן, דִּכְתִיב, כָּל אֵלֶּה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר. וְזֹאת, בְּגִין דְּבָהּ אִשְׁתְּלִים חוּשְׁבָּנָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה. שִׁבְעָה עֵינֵי ה׳, אִינּוּן שִׁבְעָה עֵינֵי הָעֵדָה. שִׁבְעִין סַנְהֶדְרִין. שַׁעֲרָהָא, כְּמָה דִּכְתִיב (במדבר ב, ט): "כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה יְהוּדָה מְאַת אֶלֶף" וְגוֹ׳. כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן, וְכֵן לְכֻלְּהוּ.

וְאִי תֵּימָא, בְּמִצְרַיִם בְּסִלְּקוּ דְּיַעֲקֹב מֵעַלְמָא, דְּאִשְׁתַּכַּח שְׁלִימוּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, כּוּלֵי הַאי אָן הוּא. וַדַּאי

שִׁבְעִין נַפְשִׁין הֲוו, וְכָל אִינּוּן דְּאוֹלִידוּ בִּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שְׁנִין, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבְּנָא. כְּמָה דִּכְתִיב (שְׁמוֹת א, ז): "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד". וּכְתִיב (תְּהִלִּים מ, יג): "עָצְמוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי". זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּיַעֲקֹב שְׁלֵימָא, דְּהוּא אִשְׁתְּלִים לְעֵילָא וְתַתָּא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי הָכִי הוּא, אֲבָל בְּתִקוּנָא עִלָּאָה דְּיוֹבֵלָא, הֵיךְ אִשְׁתַּכַּח כּוּלֵי הַאי. אָמַר לֵיהּ, אַרְיֵא, כֵּיוָן דְּסַדַּר רַגְלוֹי לְמֵיעָאל בְּכַרְמָא, מַאן אִיהוּ דְּעָיֵיל בַּהֲדֵיהּ.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (אִיּוֹב כג, יג): "וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיַּעַשׂ". הַאי תִּקוּנָא עִלָּאָה, הוּא כֻּלָּא חַד, לָא הֲוֵי בֵּיהּ פִּירוּדָא כְּהַאי תַּתָּאָה, דְּהָא כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, י): "וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים". וְאַף עַל גַּב דְּאִית בֵּיהּ פִּירוּדָא, כַּד יִסְתַּכְּלוּן מִלֵּי, כֻּלָּא סַלְקָא לְחַד.

אֲבָל הַאי תִּקוּנָא עִלָּאָה דְּיוֹבֵלָא, קָיְימָא עַל תְּרֵיסַר, כְּהַאי תַּתָּאָה. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ חַד, הַאי חַד אַשְׁלִים לְכָל סְטַר, בְּהַאי סְטַר, וּבְהַאי סְטַר. אִינּוּן שִׁית סִטְרִין עִלָּאִין תְּרֵיסַר הֲוו. דְּכָל חַד אוֹזִיף לְחַבְרֵיהּ, וְאִתְכְּלִיל מִנֵּיהּ, וְאִשְׁתַּכָּחוּ תְּרֵיסַר, וְגוּפָא, וְכֻלָּא קָיְימָא עַל תְּרֵיסַר. מַאן גּוּפָא, דָּא יַעֲקֹב, וְהָא אִתְּמַר, אֶלָּא רֵישָׁא וְגוּפָא בְּחַד קָיְימֵי.

תּוּ תְּרֵיסַר, תְּלַת קִשְׁרִין דְּדְרוֹעָא יְמִינָא חֵ"ס חֲסָדִים. תְּלַת קִשְׁרִין דְּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא גְּבוּרָ"ה גְּבוּרוֹת. תְּלַת קִשְׁרִין בִּירְכָא יְמִינָא, נְצַ"ח נְצָחִים. תְּלַת קִשְׁרִין בִּירְכָא שְׂמָאלָא, הוֹ"ד וְהוֹדוֹת. הָא תְּרֵיסַר. וְגוּפָא קָיְימָא עֲלַיְיהוּ הָא תְּלֵיסַר. תּוּ, בְּתְלֵיסַר מְכִילָן אוֹרַיְיתָא אִתְפְּרַשׁ, וְכֻלָּא חַד, מֵעֵילָא לְתַתָּא בִּיחוּדָא, עַד הַהוּא אֲתַר דְּקָיְימָא עַל פִּירוּדָא.

שִׁבְעָה עֵינִין עִלָּאִין, אִלֵּין דִּכְתִיב (זְכַרְיָה ד, י): "עֵינֵי ה' הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים" דְּכוּרִין, דְּהָא אֲתַר דְּדְכוּרָא אִיהוּ. הָכָא עֵינֵי ה' מְשׁוֹטְטוֹת, בְּתִקוּנֵי שְׁכִינְתָּא לְתַתָּא, אֲתַר דְּנוּקְבָא שִׁבְעָה עֵינִין עִלָּאִין, לָקְבֵיל הָא דִּכְתִיב (דִּבְרֵי הַיָּמִים א' כט, יא): "לְךָ ה'

[רמא:] (ריט-רכ; יום חֲמִישִׁי)

הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה״ וְגוֹ׳. הַאי אַתַּר, אַשְׁלִים לְכָל סִטַר.

תּוּ שַׁעֲרָא, כְּמָה דִכְתִיב (תְּהִלִּים קו, ב): ״מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת ה׳״. הָדָא הוּא דִכְתִיב (שָׁם מ, יג): ״עָצְמוּ מִשַּׁעֲרוֹת רֹאשִׁי״. וּכְתִיב (אֵיכָה ג, כב): ״חַסְדֵי ה׳ כִּי לֹא תָמְנוּ״ וְגוֹ׳. וְתִקּוּנִין אִלֵּין אִסְתַּלָּקוּ לְאַתַּר אָחֳרָא. וְאַף עַל גַּב דְּהָכָא אִתְמַר טְפֵי, וְאִסְתַּלִּיק בְּמַתְקְלָא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וּשְׁלִימוּ מַלְכָּא אֲמָרָן, וְאִצְטְרִיכְנָא לְפָרְשָׁא לוֹן. זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא יַתִּיר, דְּיַדְעִין אָרְחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָכָא כֻּלָּא אִתְגַּלְיָיא לְיָדְעֵי מִדִּין.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זְבוּלֻן וְיִשָּׂשכָר תְּנַאי עֲבָדוּ, חַד יָתִיב וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְחַד נָפִיק וְעָבִיד פְּרַקְמַטְיָא, וְתָמִיךְ לְיִשָּׂשכָר, דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי ג, יח): ״וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר״. וְהָוָה פָּרִישׁ בְּיַמֵּי לְמֶעְבַּד פְּרַקְמַטְיָא, וְחוֹלָקֵיהּ הָכִי הָוָה, דְּהָא יַמָּא הָוָה אַחְסַנְתֵּיהּ. וּבְגִינֵי כָּךְ קָרֵי לֵיהּ יָרֵךְ. דַּרְכֵּיהּ דְּיָרֵךְ לְנַפְקָא וּלְמֵיעַל, הָדָא הוּא דִכְתִיב (דְּבָרִים לג, יח): ״שְׂמַח זְבוּלֻן בְּצֵאתֶךָ וְיִשָּׂשכָר בְּאׇהָלֶיךָ״.

לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּון, בְּאִינּוּן פְּרִישֵׁי יַמִּים, לְמֶעְבַּד פְּרַקְמַטְיָא. לְחוֹף יַמִּים, אַף עַל גַּב דְּחַד יַמָּא הָוָה לֵיהּ בְּאַחְסַנְתֵּיהּ, בְּתְרֵין יַמִּין שָׁרְיָיא.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, כָּל שְׁאָר יַמִּין הָווּ מֵהַדְּרָן קַרְפּוֹלִין בְּיַמָּא דִילֵיהּ. וְהוּא לְחוֹף אֳנִיּוֹת, אַתַּר דְּכָל אַרְבִּין מִשְׁתַּכְּחִין לְמֶעְבַּד סְחוֹרְתָּא. וְיַרְכָתּוֹ, אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה יַרְכָתֵיהּ דִילֵיהּ מָטֵי עַל סְפַר צִידוֹן, וּתְחוּמָא פָּרִישׁ לְהַהוּא אַתַּר, וּפְרַקְמַטְיָא דְּכָל מָארֵי סְחוֹרְתָּא, סָחֲרִין וְתָיְיבִין בְּסְחוֹרְתַיְיהוּ לְהַהוּא אַתַּר.

רִבִּי אַחָא אָמַר, כְּתִיב (וַיִּקְרָא ב, יג): ״וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתֶךָ, עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח״, וְכִי אַמַּאי מֶלַח. אֶלָּא בְּגִין דְּאִיהוּ מְמָרַק וּמְבַשֵּׁם מְרִירָא לְאַטְעָמָא, וְאִי לָאו הַוֵי מִלְחָא, לָא יָכִיל עַלְמָא לְמִסְבַּל מְרִירָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב (יְשַׁעְיָה כו, ט): ״כִּי כַאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ צֶדֶק לָמְדוּ יֹשְׁבֵי תֵבֵל״. וּכְתִיב (תְּהִלִּים פט, טו): ״צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ״.

וּמֶלַח אִיהוּ בְּרִית דְּעַלְמָא קַיְימָא בֵּיהּ. דִּכְתִיב (יִרְמְיָה לג, כה): ״אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם

וָאָרֶץ לֹא שָׁמְתִּי״. בְּגִין כָּךְ, אִקְרֵי בְּרִית אֱלֹהֶיךָ, וְאִקְרֵי יַם הַמֶּלַח, וַיַּמָּא אִקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, כְּתִיב (תְּהִלִּים יא, ז): ״כִּי צַדִּיק ה׳ צְדָקוֹת אָהֵב״, דָּא מִלְחָא בְּיַמָּא. וּמַאן דְּפָרִישׁ לוֹן, גָּרִים לְגַרְמֵיהּ מִיתָה. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, לֹא תַשְׁבִּית מֶלַח, דְּהָא דָּא בְּלָא דָּא לָא אָזְלָא.

אָמַר רִבִּי אַחָא, יַם חַד הוּא, וְאִקְרֵי יַמִּים. אֶלָּא אֲתַר אִית בְּיַמָּא דְּאִיהוּ מַיִין צְלִילָן, וַאֲתַר דְּאִית בֵּיהּ מַיִין מְתִיקָן, וַאֲתַר דְּאִית בֵּיהּ מַיִין מְרִירָן, בְּגִין כָּךְ יַמִּים קָרִינָן, וְעַל דָּא לְחוֹף יַמִּים. אָמַר רִבִּי אַבָּא, כָּל שִׁבְטָא וְשִׁבְטָא, וְכָל חַד וְחַד קִשְׁרָא חַד, מֵאִינוּן קִשְׁרִין דְּמִתְחַבְּרָן בְּגוּפָא.

רִבִּי אַבָּא הֲוָה יָתִיב לֵילְיָא חַד וְקָם לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. עַד דְּהֲוָה יָתִיב, אֲתָא רִבִּי יוֹסֵי, וּבָטַשׁ אַפְתְּחָא. אָמַר, סִיפְטָא בְּטוּפְסְרָא קַפְטְלָאי שְׁכִיחֵי.

יָתְבוּ וְלָעוּ בְּאוֹרַיְיתָא. אַדְּהָכִי קָם בְּרֵיהּ דְּאוּשְׁפִּיזָא וְיָתִיב קַמַּיְיהוּ, אָמַר לוֹן מַאי דִּכְתִיב (יְהוֹשֻׁעַ ב, יג): ״וְהַחֲיִתֶם אֶת אָבִי וְאֶת אִמִּי״ וְגוֹ׳.

וּכְתִיב (שָׁם, יב): ״וְנִתַּתֶּם לִי אוֹת אֱמֶת״. מַאי קָא בָּעֵאת מִנַּיְיהוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא יָאוֹת שָׁאַלְתְּ, אֲבָל אִי שָׁמַעְתְּ מִידִּי אֵימָא בְּרִי. אָמַר, תּוּ שְׁאֵלְתָּא, דְּהָא אִינּוּן יַהֲבוּ לָהּ מַה דְּלָא בָּעֵאת מִנַּיְיהוּ, דִּכְתִיב (שָׁם, יח): ״אֶת תִּקְוַת חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה תְּקַשְׁרִי בַּחַלּוֹן״ וְגוֹ׳.

אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, הִיא בָּעֵאת סִימָנָא דְּחַיֵּי, דִּכְתִיב וְהַחֲיִיתֶם אֶת אָבִי וְגוֹ׳, וַאֲמָרָה, סִימָנָא דְּחַיֵּי לָא שַׁרְיָיא, אֶלָּא בְּאוֹת אֱמֶת, וּמַאי אִיהוּ אוֹת אֱמֶת, דָּא אָת ו׳, בְּגִין דְּבֵיהּ שַׁרְיָין חַיִּין. הָכִי אוֹלִיפְנָא, סִימָנָא דְּמִשָּׁה קָא בָּעֵאת, וְאִינּוּן אַמַּאי יַהֲבוּ לָהּ תִּקְוַת חוּט הַשָּׁנִי.

אֶלָּא אִינּוּן אָמְרִי, מִשָּׁה הָא אִסְתַּלַּק מֵעַלְמָא, דְּהָא אִתְכְּנִישׁ שִׁמְשָׁא, וְהָא מָטָא זִמְנָא דְּסִיהֲרָא לְמִשְׁלַט, סִימָנָא דְּסִיהֲרָא אִית לָן לְמֵיהַב לָךְ, וּמַאי אִיהוּ, תִּקְוַת חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ד, ג): ״כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ״. סִימָנָא דְּיהוֹשֻׁעַ יְהֵא גַּבָּךְ, בְּגִין דְּשׁוּלְטָנוּתָא דְּסִיהֲרָא הַשְׁתָּא. קָמוּ רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יוֹסֵי

[רמב.] (רכא-רכב; יום שִׁשִּׁי)

וּנְשָׁקוּהוּ. אָמְרוּ, וַדַּאי זַמִּין אַנְתְּ לְמֶהֱוֵי רֵישׁ מְתִיבְתָּא, אוֹ גַּבְרָא רַבָּא בְּיִשְׂרָאֵל, וּמַנּוּ. רִבִּי בּוֹן.

תּוּ שָׁאִיל וְאָמַר, בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב כֻּלְּהוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, אִתְסַדְּרוּ לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, אַמַּאי אַקְדִּים בְּבִרְכָאן זְבוּלוּן לְיִשָּׂשכָר תָּדִיר, וְהָא יִשָּׂשכָר אִשְׁתַּדְּלוּתֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְאוֹרַיְיתָא אַקְדִּים בְּכָל אֲתַר, אַמַּאי אַקְדִּים לֵיהּ זְבוּלוּן בְּבִרְכָאן. אֲבוּי אַקְדִּים לֵיהּ, מִשּׁוּם אַקְדִּים לֵיהּ.

אֶלָּא זְבוּלוּן זָכָה עַל דְּאַפִּיק פִּתָּא מִפּוּמֵיהּ, וְיָהַב לְפוּמֵיהּ דְּיִשָּׂשכָר, בְּגִינֵי כָּךְ אַקְדִּים לֵיהּ בְּבִרְכָאן. מֵהָכָא אוּלִיפְנָא, מַאן דְּסָעִיד לְמָרֵיהּ דְּאוֹרַיְיתָא, נָטִיל בִּרְכָאן מֵעֵילָּא וְתַתָּא. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּזָכֵי לִתְרֵי פָּתוֹרֵי, מַה דְּלָא זָכֵי בַּר נָשׁ אַחֲרָא. זָכֵי לְעוּתְרָא דְּיִתְבָּרַךְ בְּהַאי עַלְמָא, וְזָכֵי לְמֶהֱוֵי לֵיהּ חוּלָקָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, זְבוּלוּן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכּוֹן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיּוֹת. כֵּיוָן דִּכְתִיב לְחוֹף יַמִּים, אַמַּאי וְהוּא לְחוֹף אֳנִיּוֹת. אֶלָּא, לְחוֹף יַמִּים, בְּעַלְמָא דֵּין. לְחוֹף אֳנִיּוֹת, בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תְּהִלִּים קד, כו): "שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן" וְגוֹ', דְּתַמָּן הוּא נְגִידוּ דְּעַלְמָא דְּאָתֵי.

פְּתַח וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, ח): "הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מַה תַּגִּידוּ לוֹ שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי". וְכִי מַאן קָרִיב לְמַלְכָּא כִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי אָמְרַת אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מַה תַּגִּידוּ לוֹ. אֶלָּא בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אִלֵּין אִינּוּן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּאִינּוּן קְרִיבִין לְמַלְכָּא תָּדִיר, וּמוֹדְעִין לְמַלְכָּא בְּכָל יוֹמָא עִסְקּוֹי דְּמַטְרוֹנִיתָא.

דְּהָכִי אוּלִיפְנָא, בְּשַׁעְתָּא דְּנִשְׁמָתָא נָחֲתַת לְעַלְמָא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עָאלַת עֲלָהּ בְּקִיּוּמָא דְּאוֹמָאָה, דְּיִחֲוֵי לְמַלְכָּא, וְיוֹדַע לֵיהּ רְחִימוּתָא דִּילָהּ לְגַבֵּיהּ, בְּגִין לְאִתְפַּיְיסָא בַּהֲדֵיהּ.

וּבְמָה, בְּגִין דְּחִיוּבָא עַל בַּר נָשׁ לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּפוּמָא, בְּלִבָּא בְּנַפְשָׁא, וּלְאַקְשָׁרָא כֹּלָּא, כְּשַׁלְהוֹבָא דְּאִתְקַשְׁרָא בְּטִיפְסָא, וּבְהַהוּא יִחוּדָא דְּעָבִיד, גָּרִים לְאִתְפַּיְיסָא מַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאוֹדַע לֵיהּ לְמַלְכָּא רְחִימוּתָא דִּילָהּ לְגַבֵּיהּ.

דָּבָר אַחֵר, בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, אִלֵּין תְּרֵיסַר שִׁבְטִין. דְּתָנִינָן, יְרוּשָׁלַם עַל תְּרֵיסַר טוּרִין קָיְימָא. וּמַאן דְּאָמַר עַל שִׁבְעָה, לָא קָאָמַר לְאַשְׁלָמָא שְׁלִימוּ, וְאַף עַל גַּב דְּכוֹלָּא חַד, דְּאִית שִׁבְעָה, וְאִית ד׳, וְאִית תְּרֵיסַר, וְכוֹלָּא חַד.

וַדַּאי עַל תְּרֵיסַר טוּרִין קָיְימָא, תְּלַת טוּרִין לְסִטְרָא דָּא, וּתְלַת טוּרִין לְסִטְרָא דָּא, וְכֵן לְאַרְבַּע זְוָיִין, וּכְדֵין אִתְקְרֵי חַיָּה. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (יְחֶזְקֵאל י, כ): ״הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל״. וְאִלֵּין אִקְרוּן בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, בְּגִין דְּקָיְימָא עֲלַיְיהוּ. וְאִינוּן סָהֲדוּתָא לְמַלְכָּא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קכב, ד): ״שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ״. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיָדְעֵי אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (דְּבָרִים יד, ב): ״כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַייָ אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר יְיָ״ וְגוֹ׳.

יִשָּׂשכָר חֲמוֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי יִשָּׂשכָר חֲמוֹר אִקְרֵי. אִי בְּגִין דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, נִקְרֵייהּ לֵיהּ סוּס אוֹ אַרְיֵה, אוֹ נָמֵר, אַמַּאי חֲמוֹר. אֶלָּא אָמְרוּ, בְּגִין דַּחֲמוֹר נָטִיל מָטוּלָא, וְלָא בָּעִיט בְּמָאנֵיהּ כִּשְׁאָר בְּעִירֵי, וְלָא אִית בֵּיהּ גַּסּוּת הָרוּחַ, וְלָא חַיִּישׁ לְמִשְׁכַּב בְּאַתָּר מִתְתַּקֵּן. אוֹף הָכִי יִשָּׂשכָר, דְּאִשְׁתַּדְּלוּתֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, נָטִיל מָטוּלָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא בָּעִיט בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אִית בֵּיהּ גַּסּוּת הָרוּחַ, כַּחֲמוֹר דְּלָא חַיִּישׁ לִיקָרָא דִּילֵיהּ, אֶלָּא לִיקָרָא דְּמָרֵיהּ. רוֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם, כִּדְאָמְרִינָן וְעַל הָאָרֶץ תִּישַׁן, וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה, וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל.

דָּבָר אַחֵר יִשָּׂשכָר חֲמוֹר גָּרֶם רֹבֵץ וְגוֹ׳. פָּתַח וְאָמַר (תְּהִלִּים כז, א): ״לְדָוִד ה׳ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא יְיָ מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד״, כַּמָּה חֲבִיבִין אִינוּן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, כַּמָּה חֲבִיבִין אִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, לָא דָּחִיל מִפִּגְעֵי עַלְמָא, נָטִיר הוּא לְעֵילָּא, נָטִיר הוּא לְתַתָּא. וְלָא עוֹד, אֶלָּא

[רמב:] (רכג-רכד; שַׁבַּת־קֹדֶשׁ)

דְּכָפִית לְכָל פְּגִיעֵי דְעַלְמָא, וְאָחִית לוֹן לְעוּמְקֵי דְתְהוֹמָא רַבָּא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל לֵילְיָא, פָּתְחִין סְתִימִין, וְכַלְבֵּי וַחֲמָרֵי שַׁרְיָין וְשָׁטָאן בְּעַלְמָא, וְאִתְיְהִיבַת רְשׁוּ לְחַבָּלָא, וְכָל בְּנֵי עַלְמָא נַיְימֵי בְּעַרְסַיְיהוּ, וְנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא סָלְקִין לְאִתְעַנָּגָא לְעֵילָא. כַּד אִתְעַר רוּחַ צָפוֹן, וְאִתְפְּלִיג לֵילְיָא, אִתְעֲרוּתָא קַדִּישָׁא אִתְעַר בְּעַלְמָא, וְאִתְמָר בְּכַמָּה דּוּכְתֵי.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, דְּאִיהוּ קָאִים בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, וְאִשְׁתְּדָל בְּאוֹרַיְיתָא. כֵּיוָן דְּאִיהוּ פָּתַח בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל אִינּוּן זִינִין בִּישִׁין, אָעִיל לוֹן בְּנוּקְבֵי דְתְהוֹמָא רַבָּה, וְכָפִית לֵיהּ לַחֲמוֹר, וְנָחִית לֵיהּ בְּטַפְסְרֵי דְּתְחוֹת עַפְרָא, דְּזוּהֲמֵי קַסְרָא.

בְּגִינֵי כָּךְ, יִשָּׁשכָר, דְּאִשְׁתְּדְלוּתֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, כָּפִית לֵיהּ לַחֲמוֹר, וְנָחִית לֵיהּ. מֵהַהוּא גַּרְמָא הַמַּעֲלוֹת, דְּאִיהוּ סָלִיק לְנִזְקָא עַלְמָא, וְשַׁוֵּי מָדוֹרֵיהּ בֵּין הַמִּשְׁפְּתַיִם, בֵּין זוּהֲמֵי דְטַפְסְרֵי דְעַפְרָא.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב. "וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעֳמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס עֹבֵד". וַיַּרְא מְנוּחָה כִּי טוֹב, דָּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעֳמָה, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל, לְמִסְבַּל עוּלָא דְאוֹרַיְיתָא, וּלְדָבְקָא בָּהּ יוֹמִי וְלֵילֵי. וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד, לְמֶהֱוֵי פָּלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ, וּלְאַתְּשָׁא גַּרְמֵיהּ בָּהּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא הֲווּ קָא אָזְלֵי מִגָּלִילָא עִלָּאָה לְטִבֶּרְיָה, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, נֵיהַךְ וְנִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן דְּיָדַע לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אִשְׁתַּדַּל, אִתְחַיֵּיב בְּנַפְשֵׁיהּ. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּיַהֲבִין לֵיהּ עוּלָא דְּאַרְעָא, וְשִׁעְבּוּדָא בִּישָׁא, דִּכְתִיב בִּישָׁשכָר, וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבּוֹל, מַהוּ וַיֵּט, סָטָא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שְׁמוּאֵל א׳ ח, ג): "וַיִּטּוּ אַחֲרֵי הַבָּצַע". מַאן דְּסָטָא אָרְחֵיהּ וְגַרְמֵיהּ, דְּלָא לְמִסְבַּל עוּלָא דְאוֹרַיְיתָא, מֵיָּד וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (מִשְׁלֵי ח, כא): "לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ

וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא״. זַכָּאִין אִינוּן בְּנֵי עַלְמָא, אִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְרָחִים לְעֵילָא, וְאִתְרָחִים לְתַתָּא, וְאַחְסִין בְּכָל יוֹמָא, יְרוּתָא דְּעַלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ. מַאי יֵשׁ. דָּא עַלְמָא דְּאָתֵי דְּלָא פָּסַק מֵימוֹי לְעָלְמִין, וְנָטַל אֲגַר טַב עִלָּאָה, דְּלָא זָכֵי בֵּיהּ בַּר נָשׁ אָחֳרָא, וּמַאי אִיהוּ. יְ״שׁ. וּבְגִינֵי כָּךְ, רָמִיז לָן שְׁמָא דְּיִשָּׁשכָר דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, יֵשׁ שָׂכָר. דָּא הוּא אַגְרָא דְּאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, י״ש.

כְּתִיב (דְּנִיֵּאל ז, ט): ״חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִב״ וְגוֹ׳. חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו, כַּד אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, תְּרֵי כָּרְסָוָן נָפְלוּ, תְּרֵי לְעֵילָא, תְּרֵי לְתַתָּא. תְּרֵי לְעֵילָא, בְּגִין דְּאִתְרְחִיקַת תַּתָּאָה מֵעִלָּאָה, כֻּרְסְיָיא דְּיַעֲקֹב אִתְרְחִיקַת מִכֻּרְסְיָיא דְּדָוִד. וְכֻרְסְיָיא דְּדָוִד נָפְלַת. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (אֵיכָה ב, א): ״הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ״. תְּרֵי כָּרְסָוָן לְתַתָּא, יְרוּשָׁלַם, וְאִינוּן מָארֵי דְּאוֹרַיְיתָא. וְכָרְסָוָן דִּלְתַתָּא כְּגַוְונָא דְּכָרְסָוָן דִּלְעֵילָא, מָרֵיהוֹן דְּאוֹרַיְיתָא הַיְינוּ כֻּרְסְיָיא דְּיַעֲקֹב. יְרוּשָׁלַם הַיְינוּ כֻּרְסְיָיא דְּדָוִד, וְעַל דָּא כְּתִיב, עַד דִּי כָּרְסָוָן, וְלָא כָּרְסְיָא. כָּרְסָוָן סַגִּיאִין נָפְלוּ, וְכֻלְּהוּ לָא נָפְלוּ, אֶלָּא מֵעֶלְבּוֹנָהּ דְּאוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, כַּד אִינוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל אִינוּן תּוּקְפִין דְּשָׁאָר עַמִּין, דְּשָׁאָר חֵילִין, וְכָל חֵילִין דִּלְהוֹן, אִתְכַּפְיָין וְלָא שָׁלְטֵי בְּעַלְמָא, וְיִשְׂרָאֵל אִזְדַּמַּן עֲלַיְיהוּ לְסַלְקָא לוֹן עַל כֹּלָּא. וְאִי לָא, חֲמוֹר גַּרְמָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְמֵיהַךְ בְּגָלוּתָא, וּלְמִנְפַּל בֵּינֵי עַמְמַיָּא, וּלְמִשְׁלַט עֲלַיְיהוּ. וְכָל דָּא אַמַּאי, בְּגִין, וַיַּרְא מְנוּחָה כִּי טוֹב, וּמִתַּקְנָא קַמֵּיהּ, וְיָכִיל לְמִרְוַח בְּגִינָהּ כַּמָּה טָבִין וְכַמָּה כְּסוּפִין, וְסָטָא אוֹרְחֵיהּ דְּלָא לְמִסְבַּל עוּלָא דְּאוֹרַיְיתָא. בְּגִין כָּךְ וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד.

כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, יד): ״הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל מִגְדִּים חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים״ וְגוֹ׳. הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ, אִלֵּין אִינוּן דְּאַשְׁכַּח רְאוּבֵן. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (בְּרֵאשִׁית ל, יד): ״וַיִּמְצָא

זכות הדפסת בי"ת
ומשניות זהר
יכול להיות שלך או
לעילוי נשמת קרוב
משפחתך!
אלפי דפי גמרא
אלפי פרקי משנה
ותוספתא
נ"ך ודפי זהר לזכותך!

זכות שבועית: 180 ₪

זכות חודשית: 520 ₪

להקדשות: 058-3273775

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת וישב

יז	יום ראשון	עלות השחר (72 דק) ... 5:15 נץ החמה ..... 6:27 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:10 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:58	סו"ז תפילה ..... 9:49 חצות היום ..... 11:29 שקיעה ..... 4:31 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:44	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים פד **ירושלמי:** נזיר ג **תוספתא:** פרה יא **נ"ך:** משלי יט **משניות:** כלאים ה **זהר:** חלק ג עמ' ריא-ריב	7
יח	יום שני	עלות השחר (72 דק) ... 5:16 נץ החמה ..... 6:28 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:11 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:59	סו"ז תפילה ..... 9:49 חצות היום ..... 11:30 שקיעה ..... 4:31 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:44	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים פה **ירושלמי:** נזיר ד **תוספתא:** פרה יב **נ"ך:** משלי כ **משניות:** כלאים ו **זהר:** חלק ג עמ' ריג-ריד	8
יט	יום שלישי	עלות השחר (72 דק) ... 5:17 נץ החמה ..... 6:29 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:11 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:59	סו"ז תפילה ..... 9:50 חצות היום ..... 11:30 שקיעה ..... 4:31 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:44	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים פו **ירושלמי:** נזיר ה **תוספתא:** טהרות א **נ"ך:** משלי כא **משניות:** כלאים ז **זהר:** חלק ג עמ' רטו-רטז	9
כ	יום רביעי	עלות השחר (72 דק) ... 5:17 נץ החמה ..... 6:29 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:12 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:00	סו"ז תפילה ..... 9:50 חצות היום ..... 11:31 שקיעה ..... 4:31 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:44	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים פז **ירושלמי:** נזיר ו **תוספתא:** טהרות ב **נ"ך:** משלי כב **משניות:** כלאים ח **זהר:** חלק ג עמ' ריז-ריח	10
כא	יום חמישי	עלות השחר (72 דק) ... 5:18 נץ החמה ..... 6:30 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:12 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:01	סו"ז תפילה ..... 9:51 חצות היום ..... 11:31 שקיעה ..... 4:31 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:44	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים פח **ירושלמי:** נזיר ז **תוספתא:** טהרות ג **נ"ך:** משלי כג **משניות:** כלאים ט **זהר:** חלק ג עמ' ריט-רכ	11
כב	יום שישי	עלות השחר (72 דק) ... 5:19 נץ החמה ..... 6:31 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:13 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:01	סו"ז תפילה ..... 9:51 חצות היום ..... 11:32 שקיעה ..... 4:32 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:45	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים פט **ירושלמי:** נזיר ח **תוספתא:** טהרות ד **נ"ך:** משלי כד **משניות:** שביעית א **זהר:** חלק ג עמ' רכא-רכב	12
כג	שב"ק מוצש"ק לשיטת ר"ת: 5:45	**שבת קודש פרשת וישב, מברכין חודש טבת** עלות השחר (72 דק) ... 5:19 נץ החמה ..... 6:31 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:14 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:02	סו"ז תפילה ..... 9:52 חצות היום ..... 11:32 שקיעה ..... 4:32 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:45	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים צ **ירושלמי:** נזיר ט **תוספתא:** טהרות ה **נ"ך:** משלי כה **משניות:** שביעית ב **זהר:** חלק ג עמ' רכג-רכד	13

הדלקת נרות (40 דק): 3:52 (20 דק): 4:12

המולד יהיה בליל שבת בשעה 2, 22 דקות ו-10 חלקים

אָדָם צָרִיךְ לַחֲרֹט בְּתוֹךְ נַפְשׁוֹ שֶׁכָּל זֶה שֶׁהוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת זֶה רַק בְּכֹחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּבְלִי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת כְּלוּם ! כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בַּחַיִּים - אֵיזוֹ בְּעָיָה, אֵיזֶה מַצָּב קָשֶׁה, אֵיזֶה דָּבָר שֶׁעַדַיִן מְכַסֶּה מִמֶּנּוּ פִּתְרוֹנוֹ, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְשִׁית עֵצָה בְּנַפְשׁוֹ, מַהִי הָעֵצָה ? 'עֵצָתוֹ אֱמוּנָה' - הָעֵצָה לְכָל דָּבָר זֶה אֱמוּנָה ! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)